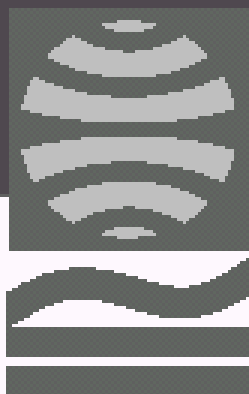
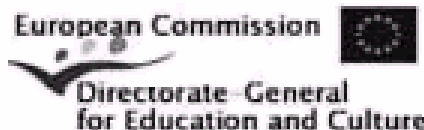

Maģistra grādu attīstība Eiropā

EUA

European University Association
Association Européenne de l'Université

t h e m a

Survey on Master Degrees and Joint Degrees in Europe

September 2002

by Christian Tauch and Andrejs Rauhvargers

Eiropā sastopamās maģistra grāda funkcijas (situācija 2000. gadā)

- augstākās izglītības "pabeigšana",
- "pēcdiploma" grādi pēc garajām programmām
- sagatavošanās doktorantūrai,
- profesijas ieguve pēc bakalaura grāda,
- šaurāka specializācija,
- relatīvi tuva blakus virziena apguve,
- atšķirīga studiju virziena apguve
- Eiropas dimensijas pievienošana izglītībai

Anglosakšu sistēmas – tradīcijas un milzīga daudzveidība

- Lielbritānija, Īrija, Malta – divslāņu sistēma ir pastāvējusi vienmēr. Maģistra grāds 90 vai 120 ECTS kredīti
- Britu ļoti lielā daudzveidība sakņojas pilnīgā *degree awarding powers* nodošanā universitātēm.
- Uzņemšana pēc bakalaura, bet arī citas iespējas 2 gadīgajās programmās ir apjomīgs maģistra darbs ar lielu pētījumu saturu.

Īpatnības

- “garās” integrētās bakalaura - maģistra studijas – izvēle pirms pēdējā bakalaura gada – maģistrs 2 gados vai bakalaurs 1 gadā.
- M.A. un M.Sc. inženierzinātnēs,
- “undergraduate Master” un “postgraduate Bachelor”
- maģistra grādi, kurus piešķir bez tālākām studijām

Ziemeļvalstis

- **Dānija** 80-to gadu beigās sāka 3-3.5 gadu bakalaura +2 gadu maģistra (humanitārajās zinātnēs 3). Tagad *visās* disciplīnās.
- **Zviedrija** – 180+60 ECTS (3+1 gadi) - nesader ar pārējo Boloņas valstu sistēmām. Nesen ieviests *Magisterexamen med ämnesbredd*. (profesionālais maģistrs).
- **Norvēģija** pāriet uz 3+2+3 sistēmu, tagad *visās* augstskolās vienādi grādi. Papildus 120 ECTS maģistram ir arī divi 60-90 ECTS maģistru veidi – starptautiskais un pieredzē balstītais
- **Somija** – pāriet uz “īstu” 3+2 sistēmu, kurā bakalaurs būs patstāvīgs grāds, nevis starpstadija. Ir profesionālie bakalauri, pagaidām nav maģistru.
- **Islande** 3-4 +1.5-2 pastāv kopš 1923. gada, tagad iet uz 3+2

Baltija

- **Igaunija** 4+2 vai 4+1, iet uz 3+2, maģistra grādi var būt arī profesionālajās augstskolās,
- **Lietuva** 4 + 1.5-2
- Latvijā **maģistra grāds** sākotnēji tika izprasts tikai kā tīri akadēmisks grāds, tādēļ tas **netika izmantots profesionālajai izglītībai pēc bakalaura grāda ieguves.**

Tā vietā tika veidotas pēcbakalaura profesionālās programmas. Šo programmu apguves rezultātā **piešķīra diplomus, kuri nedeva tiesības uz doktorantūras studijām.**

2000. gada likuma labojumi ieviesa profesionālā maģistra grādus, tādējādi atrisinot šo problēmu.

Rietumeiropa

- **Itālija** – 3+2 *laurea* + *laurea specialistica*, paralēli pastāv 1. un 2. līmeņa maģistra grādi, kuri nav divslāņu struktūras sastāvdaļa
- **Spānija** – *diploma* 3 gadi, *licenciatura* vēl 2 gadi, bet **tas ir garo studiju iedalījums daļās** nevis divslāņu struktūra. Maģistra grādi ir, bet nav valsts atzīti.
- **Francija** – pāriet uz 3+2+3, ievieš arī *license professionnelle*, būs arī divu veidu *Mastere*. Maitrīse nav maģistrs
- **Nīderlande** – pāriet uz bakalaura – maģistra universitātē, bet tas ir **3+1, nevis 3+2**, profesionālajās augstskolās atļauts akreditēt arī maģistra programmas,
- **Vācija** – virzība no 5 gadu *Diplom* uz 3+2, jaunus grādus var akreditēt gan universitātes, gan *Fachhochschulen*.

Centrālā un Austrumeiropa

- **Ungārija** – universitātēs sāk pāreju no 5 gadu programmām uz 3+2, maģistra studijām var pieteikties arī profesionālo augstskolu bakalauri (3-4), reforma notiek ļoti lēni
- Polija, Čehija, Slovākija – divslāņu sistēma nav populāra studentu vidū, problēmas ar ieviešanu.
- Bijušās Dienvidslāvijas valstis – daudz kur maģistrs ir **pēc** garajām 5-6 gadu programmām

- **Ziemeļvalstis un Baltijas valstis, kā rāda pētījums, maģistra grādu ieviešanā ir lielā mērā priekšā daudzām citām,**
- **Vācijā jaunos maģistra grādus var piešķirt gan universitātes, gan *Fachhochschulen*, tikai jāiziet akreditācija – tas vieno abas subsistēmas**
- **profesionālos maģistrus ir ieviesušas galvenokārt tās valstis, kuras savulaik pārāk sadalīja savas sistēmas akadēmiskajā un profesionālajā izglītībā**

Pētījums par maģistra grādiem Eiropā

autora priekšlikums:

- maģistra grādi Eiropā kopumā labi grupējas ap kopējo ECTS kredītpunktu skaitu 300 (5 gadi)
- Tas pieļauj šādas kombinācijas:
 - 180 + 120 ECTS kredīti (3+2 gadi)
 - 240 kredītu bakalaurs + 90-120 maģistra programmā
no kuriem daļu var ieskaitīt, bet vismaz 60 jābūt maģistra līmenī,
 - 300+ kredītpunkti intergrēta programma

“Boloņas maģistra” apveidus tālāk definēja oficiālais seminārs Helsinkos 2003. gada 14.-15. martā.

Kopsavilkums par maģistra grādiem

- Pārāk īsās programmas var nonākt grūtībās, jo būtisko atšķirību dēļ to nacionālā akreditācija var nebūt pārnesama Eiropas mērogā, kad sadarbība caur ENQA līdz tam novedīs.
- garās “pirmsdiploma” programmas, pēc kurām vēl notiek arī maģistra studijas, absolūti neatbilst Boloņas deklarācijas principiem un tās būs jāpārskata
- profesionālos maģistrus ir ieviesušas galvenokārt tās valstis, kuras savulaik pārāk sadalīja savas sistēmas akadēmiskajā un profesionālajā izglītībā